

СЕКЦІЯ 2
ВСЕСВІТНЯ КУЛЬТУРНА ТА ПРИРОДНА СПАДЩИНА
ЮНЕСКО ЯК ТУРИСТИЧНИЙ РЕСУРС:
ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ

ОБ'ЄКТИ ВСЕСВІТНЬОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО
В УКРАЇНІ І ТУРИЗМ

Хомінчук Владислав Сергійович,
студент 3 курсу спеціальності «Туризм»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: khominchukvs@krok.edu.ua,
Уварова Ганна Шевкетівна,
к.пед.н., доцент, доцент кафедри туризму,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: hannaus@krok.edu.ua

У будь-якій країні об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО є важливими туристичними ресурсами, які приваблюють значну кількість туристів за для здійснення насамперед пізнавального туризму. Всесвітня спадщина України представлена різними категоріями, серед яких особливе місце займає культурна спадщина. За влучним висловом Поливач К.А., культурна спадщина є важливим джерелом розвитку туризму, який виступає найефективнішим засобом масової затребуваності й доступності історико-культурних ресурсів шляхом їхнього включення у світові інформаційні, економічні та політичні потоки, а також стратегії збалансованого розвитку регіонів [1]. Дійсно, усі культурні об'єкти спадщини ЮНЕСКО є для України джерелом і важливим чинником розвитку туризму особливо в тих регіонах, де вони розміщені.

До об'єктів культурної Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО віднесено Софію Київську, Києво-Печерська лавру, церкву Спаса на Берестові, історичний центр міста Львова, геодезичні пункти «Дуги Струве» (Баранівка, Катеринівка, Фельштин у Хмельницькій області, Стара Некрасівка – в Одеській області), комплекс резиденції митрополитів Буковини і Далмації в Чернівцях, дерев'яні церкви Карпатського регіону у Польщі та Україні і стародавнє місто Херсонес Таврійський [2].

Своєрідною туристичною візиткою української столиці є Софія Київська і Києво-Печерська лавра. Саме ці два об'єкти були першими включені до Списку спадщини ЮНЕСКО у 1990 р. Вони є базовими об'єктами туристичного показу в Києві, основою культурного туризму та його різновидів – туризму спадщини або культурно-історичного туризму, екскурсійного, подієвого культурного туризму та туризму вражень.

Софія Київська – це унікальний культовий об'єкт, історичний ансамбль якого відточували протягом тисячі років. У стінах Святої Софії коронували київських князів – Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха. В наші дні цей

особливий Собор відіграє значну роль в культурному і політичному житті України.

Києво-Печерська лавра з XI ст. є оплотом християнства. Монастир сьогодні – це центр паломництва і важлива релігійна святиня, яку відвідують й із пізнавальними цілями, і за для ознайомлення з релігійними звичаями, традиціями, ритуалами та обрядами.

Цінністю церкви Спаса на Берестові, що розташована поблизу Києво-Печерської Лаври, є фрески XI, XII та XVII ст. До 1970 р. вважали втраченими найдавніші розписи. Але пізніше встановлено, що вони збереглися досить непогано і є дуже цінними в даний час.

На думку Гирич І.Б., всі ці пам'ятки мають довгу та багату історію і завжди цікавлять гостей міста. Їх територія не обмежується лише культовими спорудами, а включає в себе музеї, печери, дзвіниці тощо й дає змогу привернути увагу самого вибагливого туриста [3].

До списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО з 1998 р. входить ансамбль історичного центру Львова. Поєднання художніх та архітектурних традицій Східної Європи, Італії і Німеччини стало причиною внесення його до найцінніших пам'яток світу. Центр Львова є найдавнішою частиною міста, яке розбудовувалося навколо старої площі Ринок. У центрі були зосереджені адміністративні та культурні будівлі – міська ратуша, Вірменська та Успенська церкви. Ці та інші об'єкти роками залишаються справжнім магнітом для туристів.

Унікальна пам'ятка Дуга Струве стала об'єктом захисту ЮНЕСКО у 2005 р. Дуга Струве об'єднала 10 країн, адже має протяжність 2 820 км! Серед них – і Україна, яка знаходиться на 25-градусному меридіані східної довготи, уздовж якого прокладали геодезичні точки. В Україні геодезичні точки розміщені у кількох областях. Цей об'єкт є важливим для багатьох наук і використовується в науковому туризмі.

Резиденція митрополитів Буковини і Далмації внесена до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО лише у 2011 р. Попри відносно молодий вік (зведена у 1882 р.), резиденція є справжньою перлиною Чернівецької області. Споруда вражає красою та масштабами. Ансамбль будівлі складається з головного корпусу, церкви Трьох Святителів, колишнього пресвітерію, дендропарку. Нині пам'ятка – справжня альма-матер. Тут навчаються студенти Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича. Цей об'єкт включений в усі пізнавальні екскурсії містом. На його території проводяться значні події університету.

У 2013 р. до існуючих об'єктів спадщини ЮНЕСКО приєдналися вісім дерев'яних церков Карпатського регіону України вік яких з XV по XVIII ст. Споруди церков цінні своїм поєднанням гуцульської, бойківської, галицької і лемківської архітектури. Чотири церкви розташовані у Львівській області, по дві – в Закарпатській та Івано-Франківській областях. Усі церкви є об'єктами екскурсійного релігійного туризму. Крім того, територія біля церков використовується для проведення різноманітних подій, переважно регіонального значення.

У 2013 р. об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО стало також стародавнє місто Херсонес Таврійський. Місто увійшло в історію Стародавньої Греції, Риму та Візантії. Заснований у 422 р. до н.е., Херсонес був важливим торговельним центром Криму. Нині Херсонес – це руїни, але зі значною туристичною атракцією.

Отже, в Україні та її регіонах існують всі передумови для розвитку туризму на основі тих об'єктів, що включені до Світової спадщини ЮНЕСКО. За кількістю пам'яток, наявністю шедеврів Україну можна без перебільшення віднести до країн з багатою історико-культурною спадщиною, об'єкти якої можуть розширити Список ЮНЕСКО. Збереження культурної спадщини українського народу є невід'ємною частиною й важливим явищем нашого сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Поливач К.А. *Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України/ Наук. Ред. Руденко Л.Г. – К.: Інститут географії НАН України, 2012. – 208 с.*
2. *Всесвітня спадщини ЮНЕСКО в Україні.* URL:<http://whc.unesco.org/en/statesparties/ua> (дата звернення 25.11.2020).
3. Гирич І. *Київ: люди і будинки. – К.: Либідь, 2016. – 432 с.*